

[Rytter.]

Hvis Ministeren derimod tager et rent og klart Standpunkt, at Særdomstole ikke maa oprettes i kriminelle Sager, kan man tage Konsekvenserne af Standpunktet. Jeg skal prøve at vise det ved at gennemgaa Lovforslaget.

I det oprindelige Forslag var der ikke noget om, at Lægdommere skulde med, det kom frem under Folketingets Forhandlinger. Naar Lægdommere er indført i kriminelle Sager — og man tænker uvilkaarligt paa kriminelle Sager —, hvorfor skal de saa ikke være med her? Ja, siger Ministeren, det kan jeg ogsaa gaa med til. Men Ministeren overser, at derved indfører man Lægdommere paa et Omraade, hvor der ikke tidligere har været Lægdommere, nemlig i civile Sager — og man maa ikke glemme, at det er en civil Sag her.

Saa er der den sidste Ændring, som Ministeren kom med, paavirket af Folketingsudvalget. Man sagde: Ministeren vil faa stor Magt, hvis han skal udnævne to Lægdommere; derfor maa de to Landsretter gøre Indstilling om, hvem der skal vælges. Men jeg maa nok spørge Ministeren: Hvorledes skal de to Landsretter egentlig gøre Indstilling? Hvilke Synspunkter skal de gaa efter? Skal de gaa efter det Synspunkt, at Loven vil indføre Forhold, der ligner Forholdene i et andet Land, og at det derfor skal være Folk, som forstaar sig paa Sagerne? Eller skal de gaa efter vedkommendes politiske Opfattelse, eller om vedkommende er dygtig til det og det? Hvordan skal Landsretterne i det hele bære sig ad, naar Loven ikke angiver noget som helst Kriterium for Indstillingen om disse Lægdommere? De skal ikke udtages ved Lodtrækning, men udnævnes. Hvordan skal Landsretterne gøre det — jeg havde nær sagt: uden at sende en fornuftig Politibetjent derud civil for at tale med dem om deres Standpunkt?

Man paalægger med andre Ord Retspræsidenten en Opgave, som det er umuligt for ham at løse paa tilfredsstillende Maade, idet han ikke ved, hvad Lovgivningsmagten har tænkt der skulde lægges til Grund ved Udnævnelsen af disse Lægdommere. Ministeren har altsaa her rettet sig efter Udvalget og vist sig imødekommende, men derved stilles Retspræsidenterne over for en

uløselig Opgave. Undertiden er det saaledes, at Retspræsidenterne skal indstille, men saa er det bestemt i Loven, hvilke Kvalifikationer vedkommende Mand skal have. Her staar der intet som helst om Kvalifikationerne, og det er Domstolen, som kommer til at bære Ansvaret for disse Domsmands Udnævnelse.

Dertil kommer saa — det vil jeg bede Ministeren ogsaa overveje —, at det ikke er sikkert, at de Domsmand, man har haft, duer her, for Hovedbetragtningen, hvad Domsmandene angaar, har hidtil for os, som har kæmpet om disse Sager, enten for eller imod, været den, at vi skulde have Folk, der kunde sætte sig ind i Sagerne gennem Øret — et Udtryk, som tit er blevet brugt. Det er nemlig gennem Øret, de skal have Sagens Enkeltheder og ikke gennem Papir. Det er fornuftige Folk, som forstaar at bedømme det, de hører, men det fordres ikke, at de selvstændigt skal kunne sætte sig ind i Dokumenterne ved at læse dem. Men hvad gaar vi nu over til? Vi gaar over til at have to Lægdommere, hvis Opgave i de fleste Sager netop bliver af den Karakter: ikke at høre, men at læse sig til Sagen. Men hvordan ved de to Retspræsidenter Besked? De ved, at de paagældende er Folk, der dømmer fornuftigt, naar de hører Sagen fremstillet, men er det ogsaa Folk, som kan sætte sig ind i Sagerne ved at læse Akterne? Og vel at mærke: det at sætte sig ind i Sagerne er ikke saa ligetil, for man skal først og fremmest have Kendskab baade til den civile og den kriminelle Retspleje for at bedømme, hvad der er sket, ellers kan man ikke udtale sig derom. Altsaa kan man let komme over i noget saadant, at Retspræsidenterne skal gøre Indstilling om Folk uden at vide, hvilke Kvalifikationer de har.

Med Hensyn til Rigsadvokaten var Forholdet det efter Ministerens oprindelige Forslag, at Rigsadvokaten skulde forelægge alle Sager. Ministeren sagde med Rette: Hvis han ikke gør det, vil Befolkningen klage over, at han har holdt nogle Sager tilbage. Saa sagde man imidlertid fra Dommernes Side: Det er mærkeligt, at vi skal have alle Sager ind for denne Ret, ogsaa saadanne, hvor Rigsadvokaten kan se, at Grundlaget er aabenlyst meningsløst. Ja, det maa man indrømme. Derefter tager man det Standpunkt: Rigsadvokaten skal ikke forelægge